

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่า ERP

ในบทที่ 4 นี้ จะเป็นการหาค่าอัตราการคุ้มครองของรัฐบาลไทยและรัฐบาลสิงคโปร์ในอุตสาหกรรมเบียร์ของแต่ละประเทศ โดยส่วนแรกจะเป็นการหาอัตราการคุ้มครองของประเทศไทยและสิงคโปร์รวมทั้งอธิบายความหมายของค่าตัวเลขที่หามาได้นั้น ส่วนที่สอง จะเป็นการวิเคราะห์และอธิบายสาเหตุของค่า ERP ที่มีความแตกต่างกัน

4.1 อัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมเบียร์

อัตราการคุ้มครอง (ERP: Effective Rate of Protection) จะชี้ให้เห็นถึงผลของการคุ้มครองต่อกระบวนการผลิตสินค้าในประเทศ การศึกษานี้ใช้ ERP เป็นตัววัดระดับการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศเพราะอุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศไทยมีการเก็บภาษีนำเข้าสูงถึง 60% ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีการเก็บภาษีต่อหน่วย 16 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเบียร์ 1 ลิตรเท่านั้น ซึ่งการเก็บภาษีมีพื้นฐานในการเก็บแตกต่างกันระหว่าง 2 ประเทศ กล่าวคือไทยมีการเก็บภาษีตามมูลค่าในขณะที่สิงคโปร์มีการเก็บภาษีแบบต่อหน่วยสินค้า ค่า ERP ที่ได้จะเป็นค่าที่สามารถบอกได้ว่าประเทศใดมีการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์มากกว่ากัน โดยจะนำเรื่องอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเบียร์มาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ด้วย

การศึกษาโดยวัดอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงตามแนวคิดของ Balassa ซึ่งคำนวณค่า ERP โดยพิจารณาทั้งปัจจัยการผลิตที่สามารถขายระหว่างประเทศได้ (Tradable input) ส่วนปัจจัยการผลิตที่ไม่สามารถค้าระหว่างประเทศได้ (Non-Tradable input) เช่นน้ำประปา กระแสไฟฟ้า และค่าเสื่อมต่างๆ จะมีต้นทุนคงที่และไม่นำมาคำนวณในสูตร ERP เนื่องจากสมมติให้มีค่าเป็นศูนย์

ข้อสมมติของการคำนวณค่า ERP โดยทั่วไปได้แก่ สัดส่วนปัจจัยการผลิตชั้นกลางที่ใช้ในการผลิตสินค้าขั้นสุดท้ายคงที่, ความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทานในสินค้านำเข้าระหว่างประเทศที่พิจารณามีค่าเป็นอนันต์, สินค้าที่ผลิตในประเทศและสินค้านำเข้าสามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์, ไม่มีการเลือกปฏิบัติในการใช้นโยบายภาษีนำเข้ากับประเทศใด, สินค้าขั้นแรกและชั้นกลางที่เป็นปัจจัยการผลิตสามารถแยกกันผลิตได้, นโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาลทำให้เกิดการจ้างงานเต็มที่, วัตถุดิบที่เป็น Non tradable จะไม่นำมาคำนวณในสูตรนี้

แต่ข้อสมมติที่สำคัญในการศึกษารายงานวิจัยเรื่องนี้คือ

1. ค่า coefficient มีค่าคงที่ ข้อสมมติที่ให้ค่า coefficient เป็นไปตามสัดส่วนการใช้วัตถุดิบของกระทรวงอุตสาหกรรมในปี 2535 อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงในการคำนวณได้ในการคำนวณหาค่า ERP ได้ กล่าวคือจะได้ค่า ERP ที่สูงเกินไปในกรณีที่อุตสาหกรรมมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น และได้ค่า ERP ที่ต่ำเกินไปในกรณีที่อุตสาหกรรมมีต้นทุนการผลิตลดลง

2. ใช้ค่า a_{ij} ที่ได้จากกรมสรรพสามิตในประเทศไทยคำนวณค่า ERP ของประเทศสิงคโปร์ โดยตั้งข้อสมมติว่ามีโครงสร้างการผลิตที่เหมือนกัน ซึ่งในความเป็นจริงสัดส่วนที่ใช้ในการผลิตมีความแตกต่างกันระหว่างยี่ห้อ หรือแม้แต่ยี่ห้อเดียวกันสัดส่วนการผลิตก็แตกต่างกันในแต่ละประเทศทั้งนี้เป็นเพราะผู้ผลิตต้องการตอบสนองผู้บริโภคในแต่ละประเทศที่มีรสนิยมในการบริโภคแตกต่างกัน

3. Non-tradable goods เช่น ค่าน้ำประปา, ค่าแรง, ค่าเสื่อมโรงงาน และค่าใช้จ่ายในข้อ 2 ในส่วนของต้นทุนการผลิตเบียร์จะไม่ถูกนำมาคำนวณในสูตร

ประเด็นที่ก่อให้เกิดข้อถกเถียงต่างๆ ในเรื่องของค่า ERP และข้อจำกัดมีรายละเอียดดังนี้

1. อัตราการคุ้มครองที่สูงอาจจะเป็นผลมาจากต้นทุนการผลิตที่สูง มูลค่าเพิ่มต่ำ อัตราการคุ้มครองที่วัดได้จะเป็นผลรวมของมาตรการการคุ้มครองกับการขาดประสิทธิภาพในการผลิตและไม่สามารถแยกผลของแต่ละส่วนได้ ดังนั้นอัตราการคุ้มครองที่คำนวณได้ไม่ได้แสดงถึงต้นทุนของการคุ้มครอง อุตสาหกรรมที่มีค่า ERP สูงอาจเกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตก็เป็นได้

2. หากปัจจัยการผลิตที่สามารถค้าระหว่างประเทศทดแทนกันได้ ทำให้การใช้ปัจจัยการผลิตเปลี่ยนไปเนื่องจากการคุ้มครองทำให้ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตเปลี่ยนไป ค่า ERP ที่ใช้สัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Domestic input-output coefficients) จะมีแนวโน้มสูงกว่ากรณีที่ไม่มี การทดแทนกัน แต่อย่างไรก็ตาม Balassa ได้ทำการศึกษานี้และพบว่า การทดแทนกันระหว่างปัจจัยการผลิตแต่ละประเทศเกิดขึ้นได้บ้างแต่ไม่มากนัก

3. ความผิดพลาด (Error) ในการคำนวณจะทำให้ค่า ERP สูงจากความเป็นจริงมาก หากมีการประมาณค่าภาษีหรือมูลค่าการใช้ปัจจัยผลิตไปเพียงเล็กน้อย

แม้ว่า ERP ที่หาค่าได้ อาจจะไม่ได้อัตราการคุ้มครองที่ถูกต้องจริงและมีข้อจำกัดต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม ERP ที่คำนวณได้ก็เป็นประโยชน์ในแง่ของผลกระทบของมาตรการต่างๆ ที่มีต่ออัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมที่กำลังพิจารณา จากการศึกษาี้จะได้รับประโยชน์

จากการศึกษาหาค่า ERP และวิเคราะห์ถึงมาตรการภาษีของรัฐบาลไทยและสิงคโปร์ที่มีโครงสร้างอัตราภาษีที่แตกต่างกัน

อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงสามารถคำนวณได้จากมูลค่าเพิ่มโดยสุทธิของราคาสินค้าที่คิดตามราคาภายในประเทศ เปรียบเทียบกับมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่คิดในราคาที่ไม่มีการคุ้มครองซึ่งสมมติให้เท่ากับราคาตลาดโลก สามารถเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Z_j = \frac{W_j - V_j}{V_j} = \frac{W_j}{V_j} - 1$$

โดยที่ Z_j = Effective protection ของสินค้าเปียร์
 V_j = มูลค่าเพิ่มของสินค้า j คิดตามราคาตลาดโลก
 W_j = มูลค่าเพิ่มของสินค้า j เมื่อมีการเก็บภาษี

และเมื่อมีการแทนค่าสูตรต่างๆ ดังที่ได้แสดงไว้แล้วในบทที่ 1 สุดท้ายจะได้สมการหลักที่ใช้ในการคำนวณคือ

$$Z_j = \frac{t_j - a_{ij} t_i}{1 - a_{ij}}$$

โดยที่ Z_j = ERP ของ j
 a_{ij} = อัตราส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตหรือวัตถุดิบ (i) ในการผลิตเปียร์ (j)
 t_j = Norminal tariff rate ของสินค้าเปียร์ (j)
 t_i = Norminal tariff rate ของวัตถุดิบ (i)

แต่อุตสาหกรรมเปียร์มีการใช้ปัจจัยการผลิตหลายชนิด ฉะนั้นจะใช้สมการหลักคือ

$$Z_j = \frac{t_j - \sum a_{ij} t_i}{1 - \sum a_{ij}}$$

การผลิตส่วนใหญ่จะมีการนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศและต้องเสียภาษีนำเข้าวัตถุดิบเหล่านั้น ทำให้ผู้ผลิตมีต้นทุนสูงกว่าผู้ผลิตในต่างประเทศที่ไม่มีรายจ่ายค่าภาษีนำเข้า ดังนั้น ความคุ้มครองสุทธิที่ได้รับคืออัตราภาษีนำเข้าเปียร์หักด้วยอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบ

ชนิดต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งจากต่างประเทศโลก (ในกรณีนี้คือประเทศสิงคโปร์) ทำให้เราทราบว่าอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงแล้วเป็นเท่าไร ถ้าอัตราการคุ้มครองสูง ผู้ผลิตสินค้าในประเทศก็จะได้เปรียบผู้ผลิตจากต่างประเทศ อีกทั้งยังไม่มีแรงจูงใจในการส่งออกเนื่องจากมีความต้องการในประเทศสูงเพราะไม่มีคู่แข่งจากต่างประเทศเข้าสู่ตลาดเท่าที่ควร

จากสูตรข้างต้น อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวคือ อัตราภาษีขาเข้าเบียร์ (t) ผลรวมอัตราภาษีขาเข้าของปัจจัยการผลิตต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบแต่ละชนิดคูณกับสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในการผลิตเบียร์แต่ละชนิด ($a_{ij} t$) ตัวแปรทั้ง 2 กลุ่มนี้นำมาลบกันแล้วพบว่าค่าที่ได้เป็นบวก แสดงว่าผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเบียร์นั้นได้รับการคุ้มครองเพราะอัตราภาษีเบียร์สูงกว่าอัตราภาษีขาเข้าปัจจัยการผลิต และถ้าค่าที่ได้ออกมาเป็นลบแสดงว่าผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเบียร์ไม่ได้รับการคุ้มครอง ต้องแบกรับภาระภาษีวัตถุดิบสูง

อย่างไรก็ตาม ERP เป็นการวิเคราะห์ในแง่ดุลยภาพบางส่วน (Partial Equilibrium) ซึ่งควรจะต้องมีการพัฒนาการวิเคราะห์ในรูปแบบของดุลยภาพทั่วไป (General Equilibrium) โดยต้องนำเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน การทดแทนกันของปัจจัยการผลิต ตลอดจนราคาความยืดหยุ่นของสินค้าที่ทดแทนกันได้ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการผลิตของอุตสาหกรรมมาเป็นส่วนในการวิเคราะห์ด้วย

การหาค่า ERP จากการศึกษานี้จะใช้ค่า a_{ij} ที่ได้จากกรมสรรพสามิตในปี 2535 มาคำนวณ ตัวเลขที่นำมาคำนวณเป็นตัวเลขนรวมจาก 2 โรงงานคือบริษัทบุญรอด และไทยอมฤต ซึ่งปัจจุบันได้มีโรงผลิตเพิ่มขึ้นอีกหลายโรงงาน และประสิทธิภาพของแต่ละโรงงานแตกต่างกัน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นคือตัวเลขอาจมีความคลาดเคลื่อนได้

ต้นทุนการผลิตเบียร์ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่างๆ คิดเป็นร้อยละของต้นทุนการผลิตทั้งหมด คือ

1. ค่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

ก. วัตถุดิบจากต่างประเทศ	ร้อยละ
- มอลต์	8.09
- ฮ็อป	4.10
ข. วัตถุดิบในประเทศ	ร้อยละ
- น้ำตาล	0.83

- ขวดเล็กและใหญ่	10.97
- ฝาจุก	0.55
- ก่อ	1.99
- เคมีภัณฑ์และอื่นๆ	2.73

2. ค่าใช้จ่ายในการผลิต

- ค่าเงินเดือนและค่าแรงงาน	1.76
- ค่าไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง	1.13
- ค่าน้ำประปา	0.36
- ค่าซ่อมแซมอาคารโรงงานและเครื่องจักร	1.56
- ค่าเบี้ยประกันโรงงาน	0.05
- ค่าเสื่อมราคาโรงงาน	0.23
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	2.19
- ค่าภาษี	62.77
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.69

จากสูตร
$$Z_j = \frac{t_j - \sum a_{ij} t_i}{1 - \sum a_{ij}}$$

- โดยที่ Z_j = ERP ของ j
 a_{ij} = อัตราส่วนการใช้ปัจจัย i ในการผลิตสินค้า j
 t_j = Norminal tariff rate ของสินค้าเบียร์
 t_i = Norminal tariff rate ของวัตถุดิบ

ตารางที่ 4.1

การคำนวณอัตราการคุ้มครองวัตถุดิบของประเทศไทยเพื่อการผลิตเปปเปอร์

รายการวัตถุดิบ	ภาชนะนำเข้าปี 2551 (ร้อยละ)	a_{ij}^{**} (1)	t_i (2)	$a_{ij} t_i$ (3) = (1)*(2)
มอลต์	2.75 บาท : 1 กก	0.0809	0.1891*	0.15298
ฮอป	40	0.041	0.4	0.0164
ขวด	30	0.1097	0.3	0.03291
ฝาจุก	2 บาท: 1 กุรุส	0.0055	0.0556***	0.0003058
กล่อง	40	0.0199	0.4	0.00796
รวม		0.2570		0.210556

ที่มา: * ได้จากการแปลงค่า จากการเก็บภาษี 2.75 บาทต่อ 1 กิโลกรัม เป็นภาษีตามราคา

** สัดส่วนการใช้วัตถุดิบ a_{ij} ; วารสารวิจัยการอุตสาหกรรม, 2535, หน้า 25

*** ได้จากการแปลงค่า จากการเก็บภาษี 2 บาท: 1 กุรุส เป็นภาษีตามราคา

เนื่องจากมอลต์และฝาจุกมีการเก็บภาษีตามสภาพต่อหน่วยแทนที่จะเป็นการเก็บภาษีตามราคาจึงต้องมีการแปลงให้อยู่ในรูปของราคาหรือมูลค่าก่อน โดยมอลต์มีการเก็บภาษีเท่ากับ 2.75 บาทต่อ 1 กิโลกรัม และฝาจุกมีการเก็บภาษี 2 บาท: 1 กุรุส (1 กุรุส มี 144 อัน)

ข้อมูลจากตารางที่ 2.3.2.3 แสดงปริมาณการนำเข้ามอลต์ 241,824.02 ตัน และมูลค่าการนำเข้า 3,516.78 ล้านบาท คิดเป็นราคากิโลกรัมละ 14.54 บาท มอลต์คิดอัตราภาษี 2.75 บาทต่อ 1 กิโลกรัม ดังนั้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.91

รหัสของพิกัดอัตราภาษีของฝาจุกคือ 8309.10.00 ในปี 2007 มีมูลค่าและปริมาณการนำเข้าเท่ากับ 953,817 บาทและปริมาณนำเข้า 2,335 กิโลกรัม ดังนั้น 1 กิโลกรัมเท่ากับ 108.49 บาท

จากข้อมูลร้านค้าปลีกฝาจุก 1 กิโลกรัมมีทั้งหมดประมาณ 440 อัน ดังนั้นฝาจุก 1 อันตกอันละ 0.25 บาท

ภาชนะนำเข้าฝาจุก 1 อันเท่ากับ 0.0139 ภาษีฝาจุกจึงคิดเป็นค่า t_i เท่ากับ 0.0556

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad Z_j = \frac{t_j - \sum a_{ij} t_i}{1 - \sum a_{ij}}$$

$$= \frac{0.6-0.210556}{1-0.257} = \frac{0.389444}{0.743} = 0.524$$

จากการคำนวณอัตราการคุ้มครองที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.524 ซึ่งค่า ERP > 0 หมายความว่า อุตสาหกรรมเบียร์มีการคุ้มครองจากรัฐบาลสูงถึง 52.4% และมีการให้การคุ้มครองปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับที่ก่อให้เกิดการคุ้มครองสินค้านั้น ผู้ผลิตในประเทศได้รับการคุ้มครองจากรัฐบาลทำให้ขาดแรงจูงใจในการส่งออก

ตารางที่ 4.2

การคำนวณอัตราการคุ้มครองวัตถุดิบของประเทศสิงคโปร์เพื่อการผลิตเบียร์

รายการวัตถุดิบ	ภาชนะนำเข้าปี 2551 (ร้อยละ)	a_{ij}^* (1)	t_i (2)	$a_{ij} t_i$ (3) = (1)*(2)
มอลต์	0	0.0809	0	0
ฮ็อป	0	0.041	0	0
ขวด	0	0.1097	0	0
ฝาจุก	0	0.0055	0	0
กล่อง	0	0.0199	0	0
รวม		0.2570		0

ที่มา: * สัดส่วนการใช้วัตถุดิบ a_{ij} ; วารสารวิจัยการอุตสาหกรรม, 2535, หน้า 25

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอัตราภาชนะนำเข้า และอัตราภาษีศุลกากรเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2551 ภาชนะนำเข้าเบียร์ 48 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อลิตร

เนื่องจากเบียร์ในประเทศสิงคโปร์เก็บภาษีต่อหน่วยคือลิตร ไม่ได้เก็บตามราคาจึงต้องแปลงให้อยู่ในรูปของร้อยละก่อน

ข้อมูลจากตารางที่ 3.3.2.1 มูลค่าการนำเข้าเบียร์ 91.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 35 บาท (www.bot.or.th, ตุลาคม 2551) มูลค่าการนำเข้าจึงเท่ากับ 3,192.35 ล้านบาท ปริมาณการนำเข้าเบียร์ 85.3 ล้านลิตร เบียร์คิด

อัตราภาษี 16 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อลิตร คิดเป็นราคา 400 บาทต่อลิตร โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อ 25 บาท (www.bot.or.th, ตุลาคม 2551) ดังนั้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.25

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร } Z_j &= \frac{t_j - \sum a_{ij} t_i}{1 - \sum a_{ij}} \\ &= \frac{0.0625 - 0}{1 - 0.2570} = \frac{0.0625}{0.743} = 0.084 \end{aligned}$$

จากตารางที่ 4.1.1.2 อัตราการคุ้มครองที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.084 ซึ่งค่า ERP > 0 เหมือนกับประเทศไทย หมายความว่า รัฐบาลสิงคโปร์ก็ให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศเช่นเดียวกัน แต่การคุ้มครองนั้นต่ำมากเพียง 8.4% เท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะมีการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าเบียร์แต่ไม่มีการเก็บภาษีนำเข้าวัตถุดิบเลย ทำให้ค่า ERP ที่ได้มากกว่า 0 แต่อย่างไรก็ตามค่า ERP ของไทยเมื่อเทียบกับประเทศสิงคโปร์แล้วก็มีค่าสูงกว่า (0.524 > 0.084) หมายถึงระดับการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์ของไทยสูงกว่าประเทศสิงคโปร์

การคำนวณค่า ERP โดยใช้โครงสร้างสัดส่วนเดียวกันกับทั้ง 2 ประเทศอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดจากการตีความตัวเลขที่หาค่าได้ แต่อย่างไรก็ตามแนวโน้มการคุ้มครองระหว่าง 2 ประเทศก็ยังสามารถสรุปผลในเรื่องของแนวโน้มและทิศทางได้ว่า ประเทศไทยมีการคุ้มครองจากรัฐบาลในเรื่องอัตราภาษีสูงกว่าประเทศสิงคโปร์

4.2 การวิเคราะห์และอธิบายสาเหตุของค่า ERP ที่มีความแตกต่างกัน

ผลของการศึกษาจากการหาค่าอัตราการคุ้มครองของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีอัตราการคุ้มครองในอุตสาหกรรมเบียร์ที่สูงกว่าประเทศสิงคโปร์ ประเทศไทยมีการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์สูงถึง 52.4% ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศเพียง 8.4% อุตสาหกรรมเบียร์ในประเทศไทยได้รับการคุ้มครองมาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตตั้งแต่เริ่มมีโรงเบียร์ในประเทศเป็นแห่งแรก รัชกาลที่ 7 ก็ให้คำมั่นว่าจะไม่ให้มีโรงเบียร์ใดตั้งขึ้นเพื่อแข่งขันกับบริษัทบุญรอดฯ คู่แข่งของเบียร์สิงห์มีเพียงเบียร์นำเข้าจากต่างประเทศเท่านั้น และเบียร์นำเข้าที่มียอดขายมากที่สุดในสมัยนั้นคือเบียร์จากประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากมีต้นทุนต่ำที่สุด ราคาเบียร์นำเข้าไม่ได้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงเพราะอัตราภาษีนำเข้าที่สูงทำให้ราคาขายในประเทศสูงตามไปด้วย เบียร์ญี่ปุ่นไม่สามารถแข่งขันกับเบียร์

ท้องถิ่นที่ผลิตในประเทศอย่างเบียร์สิงห์ได้ แต่ก็ยังได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อเทียบกับเบียร์นำเข้าจากประเทศอื่นๆ ที่มีต้นทุนและราคาขายสูงกว่า จนกระทั่งปัจจุบันรัฐบาลก็ยังคงคุ้มครองอุตสาหกรรมนี้โดยใช้นโยบายภาษีนำเข้าเป็นเครื่องมือ และจำกัดผู้ผลิตเบียร์ในประเทศ “คนในตระกูลภิรมย์ภักดีสามารถเข้าล๊อบบี้รัฐมนตรีอุตสาหกรรมที่ดูแลทางด้านนโยบายการผลิตไม่ให้มีเบียร์หน้าใหม่เข้ามาในตลาดได้เลย” (วารสารผู้จัดการรายเดือน ปีที่ 10 ฉบับที่ 111 ธันวาคม 2535, หน้า 186) อัตราภาษีนำเข้าเบียร์ในปัจจุบันสูงถึง 60% ทำให้เบียร์ในต่างประเทศที่ได้เปรียบเบียร์ไทยในเรื่องของต้นทุนก็ยังคงไม่สามารถเข้ามาแข่งขันได้มากเท่าที่ควร เพราะอัตราภาษีนำเข้าที่สูง กรณีศึกษาเบียร์ล้านช้างของประเทศจีนที่มีต้นทุนต่ำสุดเพียง 2.5 บาทต่อขวดก็ไม่สามารถแย่งส่วนแบ่งตลาดจากเบียร์ที่ผลิตในประเทศได้มากนัก เนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าสูงทำให้ราคาขายในประเทศสูงจนเท่ากับราคาเบียร์ในประเทศอย่างเบียร์ช้างที่ขายในตลาดราคา 3 ขวด 100 บาท

การที่รัฐบาลให้ความคุ้มครองผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเบียร์ไทย ทำให้เบียร์ที่ผลิตขึ้นในประเทศจำหน่ายได้มากขึ้นและทำให้อุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ขยายตัวมาตลอด อัตราการคุ้มครองที่สูงทำให้ผู้ผลิตขาดแรงจูงใจในการส่งออกเพราะยังคงมีตลาดผู้บริโภคในประเทศรองรับ แต่อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ในปัจจุบันได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก ผู้ผลิตต้องวางแผนขยายกำลังการผลิตเพิ่มอยู่ตลอดเวลา และนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการส่งออกมากขึ้นเพราะมีการแข่งขันรุนแรงโดยเฉพาะในตลาดเบียร์ระดับล่าง และการคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยมีกำแพงภาษีเป็นเครื่องมือจะค่อยๆ ลดลงตามนโยบายการค้าเสรีของโลก ดังจะเห็นได้จากการลดภาษีระหว่างกันในกลุ่มประเทศอาเซียน และระหว่างกลุ่มอาเซียนและจีน ในอนาคตการค้าระหว่างประเทศจะเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น อัตราภาษีนำเข้าเบียร์ไทยจะเหลือ 0% ในปี 2553

ส่วนประเทศสิงคโปร์ค่า ERP ที่หาได้มีค่ามากกว่า 0 เป็นเพราะการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบทุกรายการแต่มีการเก็บภาษีเบียร์ 16 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อลิตร ทำให้ค่าที่ได้เป็นบวก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้ว ระดับการคุ้มครองของอุตสาหกรรมเบียร์ก็ยังคงต่ำกว่าไทย มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมเพียง 8.4% เท่านั้น อย่างไรก็ตามค่า ERP ที่หาได้อาจจะไม่สามารถสรุปผลและวิเคราะห์ให้ถูกต้องทั้งหมดเพราะมีข้อจำกัดเรื่องการใช้ coefficient หรือค่า a_{ij} เป็นค่าเดียวกันกับสัดส่วนการผลิตเบียร์ในประเทศไทย

ค่า ERP ที่ต่ำเพียง 8.4% นี้ก็สอดคล้องกับนโยบายการเปิดเสรีของประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศเล็กต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเข้ามาพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ การคุ้มครองอุตสาหกรรมก็ต้องต่ำด้วยเพื่อจูงใจให้แหล่งทุนเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศมากขึ้น ระดับการคุ้มครองอุตสาหกรรมเบียร์ที่ต่ำเป็นแรงผลักดันทำให้ผู้ผลิตต้องมีการส่งออกมากขึ้น

การคุ้มครองของรัฐบาลทำให้อุตสาหกรรมเบียร์ไทยขาดประสิทธิภาพ และเป็นการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรในแต่ละประเทศจากการใช้นโยบายนี้ ในอนาคตการค้าโลกจะเป็นแบบเสรีมากขึ้น การตั้งกำแพงภาษีของรัฐบาลจะไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการให้ผู้ผลิตปรับตัวให้เข้ากับกระแส Globalization รัฐบาลควรเริ่มลดระดับการคุ้มครองโดยลดอัตราภาษีเบียร์ในแต่ละปีเพื่อให้ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนี้มีเวลาในการปรับตัว

เมื่อเปรียบเทียบอุตสาหกรรมเบียร์ไทยกับอุตสาหกรรมเบียร์สิงคโปร์แล้ว พบว่าเบียร์ไทเกอร์และเบียร์สิงห์ได้เริ่มเข้าสู่ตลาดเบียร์ท้องถิ่นของประเทศตนเองในเวลาไล่เลี่ยกันโดยเบียร์สิงห์เข้าสู่ตลาดเบียร์ไทยเมื่อปี 2477 และเบียร์ไทเกอร์ได้เข้าสู่ตลาดเบียร์สิงคโปร์ในปี 2475 แต่ปัจจุบันเบียร์ไทเกอร์ประสบความสำเร็จมากกว่าเบียร์สิงห์ ดูได้จากการรางวัลต่างๆที่เบียร์ไทเกอร์กว้า 40 รางวัล และในปี 2550 เบียร์ไทเกอร์ได้รับรางวัล UK Cool Brand Leader ซึ่งเป็นรางวัลในเวทีการประกวดระดับโลกของธุรกิจเบียร์ ทางด้านการส่งออกเบียร์ไทเกอร์ของบริษัทเอเชียแปซิฟิกบริวเวอรี่ จำกัด ก็มีบริษัท Tiger Export PTE Ltd, Singapore เป็นผู้ทำตลาดส่งออกเบียร์ไทเกอร์ด้วย ปัจจุบันเบียร์ไทเกอร์มีขายอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกกว่า 60 ประเทศ ในขณะที่เบียร์สิงห์มีการทำตลาดต่างประเทศที่น้อยกว่าเบียร์ไทเกอร์มากเพราะตลาดในประเทศยังสามารถทำกำไรได้ดีเนื่องจากรัฐบาลให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมนี้